

VẬN DỤNG TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH VỀ BỒI DƯỠNG NHÂN TÀI VÀO VIỆC PHÁT TRIỂN NHÂN TÀI TRONG KỶ NGUYÊN MỚI – KỶ NGUYÊN VƯỜN MÌNH CỦA DÂN TỘC

Phùng Khắc Sáng – Nguyễn Thuỳ Hương
Trường Đại học Lao động – Xã hội
Email: sangphung2706@gmail.com

Tóm tắt: *Hiện tài là nguyên khí của quốc gia. Trước thềm kỷ nguyên mới, Kỷ nguyên vườn mình của dân tộc, chúng ta cần vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh về bồi dưỡng nhân tài để phát triển nhân tài cho việc xây dựng một Việt Nam hùng cường và hạnh phúc trong kỷ nguyên mới.*

Từ khoá: *Vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh, bồi dưỡng nhân tài, kỷ nguyên mới, đất nước.*

APPLYING HO CHI MINH'S THOUGHT ON NURTURING TALENTS TO DEVELOPING TALENTS IN THE NEW ERA - THE ERA OF NATIONAL GROWTH

Phung Khắc Sang – Nguyen Thuy Huong
University of Labour and Social Affairs
Email: sangphung2706@gmail.com

Abstract: *Talents are the lifeblood of the nation. On the threshold of the new era, the era of national development, we need to apply Ho Chi Minh's thoughts on nurturing talents to develop talents for the construction of a strong and happy Vietnam in the new era.*

Keywords: *Applying Ho Chi Minh's thoughts, nurturing talents, new era, country.*

Nhận bài: 02/03/2025

Phản biện: 06/04/2025

Duyệt đăng: 09/04/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Bồi dưỡng nhân tài là một quá trình có kế hoạch làm biến đổi thái độ, kiến thức hoặc kỹ năng thông qua việc học tập, rèn luyện để làm việc có hiệu quả trong một hoạt động hay trong một loạt các hoạt động nào đó. Mục đích của nó là nâng cao năng lực, phẩm chất cá nhân, làm cho họ có thể làm việc tốt hơn, cho phép sử dụng tốt hơn các khả năng, tiềm năng vốn có của họ, phát huy hết năng lực làm việc của họ, làm gia tăng giá trị của nguồn lực cơ bản quan trọng nhất là con người, đáp ứng nhu cầu nhân lực hiện tại và tương lai của đất nước.

Trước thềm kỷ nguyên mới – Kỷ nguyên vườn mình của dân tộc với mục tiêu tới năm 2045, dấu mốc trọng đại kỷ niệm 100 năm thành lập nước, chúng ta đặt ra mục tiêu chiến lược là phải trở thành một nước phát triển, có thu nhập cao. Để đạt được điều đó, Việt Nam cần có một thế hệ trẻ không chỉ xuất sắc về trí tuệ mà còn vượt trội về thể chất, giàu bản sắc văn hóa, đủ khả năng cạnh tranh và sánh vai với các cường quốc năm châu, khẳng định vị thế đất nước trên trường quốc tế. Do đó, việc bồi dưỡng nhân tài cho đất nước là chìa khoá để đất nước ta mở cửa bước vào kỷ nguyên mới thành công.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Tư tưởng Hồ Chí Minh về bồi dưỡng nhân tài

2.1.1. Tầm quan trọng của việc bồi dưỡng nhân tài

Nhân tài không phải ở trên trời rơi xuống, từ dưới đất lên, mặc dù điều kiện tự nhiên có ảnh hưởng không nhỏ. Môi trường xã hội giữ vai trò quyết định cho các nhân tài phát lộ và thể hiện. Để có một đội ngũ nhân tài thì cần có một chiến lược lâu dài và hệ thống chính sách đồng bộ về bồi dưỡng, nuôi dưỡng, trọng dụng nhân tài “vì lợi ích trăm năm thì phải trồng người”.

Trong thư gửi các em nhân ngày khai trường đầu tiên của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, Chủ tịch Hồ Chí Minh nhấn mạnh: “Non sông Việt Nam có trở nên tươi đẹp hay không, dân tộc Việt Nam có bước tới đài vinh quang để sánh vai với các cường quốc năm châu được hay không, chính là nhờ một phần lớn ở công học tập của các em”.

Chính vì mục tiêu đó, vấn đề nhân tài và bồi dưỡng nhân tài đã trở thành một vấn đề lớn trong chiến lược giáo dục, phát triển đất nước trong tư tưởng Hồ Chí Minh. Với tư tưởng đó, suốt cuộc đời cách mạng, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã không ngừng chăm lo bồi dưỡng nhân tài và nó trở thành

những bài học, nguyên tắc trong chiến lược phát triển giáo dục để trên cơ sở đó, Đảng và Chính phủ tập hợp nhân tài làm nên thắng lợi trong hai cuộc kháng chiến chống Pháp và chống Mỹ.

Với Hồ Chí Minh, bồi dưỡng nhân tài trước hết vì sự nghiệp giải phóng dân tộc. Từ giữa thế kỷ XIX đến hai thập niên đầu của thế kỷ XX, thực dân Pháp vẫn giữ nguyên nền giáo dục phong kiến Nho học của triều Nguyễn. Bên cạnh hệ thống giáo dục phong kiến, thực dân Pháp mở một số trường nhằm đào tạo công chức phục vụ cho việc cai trị của Pháp ở Việt Nam và Đông Dương. Trong kiến nghị gửi Nghị viện Pháp và đoàn đại biểu dự Hội nghị Vécxây, Nguyễn Ái Quốc - Hồ Chí Minh đã nêu tám yêu sách, trong đó Điều 6 yêu cầu phải được “tự do học tập, thành lập các trường kỹ thuật và chuyên nghiệp ở tất cả các tỉnh cho người bản xứ”. Đây là quyền tự do của mọi người được hưởng sự giáo dục không hạn chế, được làm chủ kho tàng tri thức của loài người. Trong điều kiện lúc bấy giờ, đó là quyền được phát triển các loại trường ngoài hệ thống các trường công của thực dân Pháp, nhằm mở mang dân trí, đào tạo đội ngũ những người có tài có đức. Tiếp đó, năm 1930, Nguyễn Ái Quốc nêu ra khẩu hiệu “Thực hành giáo dục toàn dân”, tức là phải tiến hành phổ cập giáo dục, cực lực lên án chủ trương giáo dục của Pháp đối với người Việt Nam. Ngay từ ngày đầu thành lập, Đảng ta và Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn coi chống “chính sách ngu dân” là một nội dung của cuộc đấu tranh giải phóng dân tộc, một mục tiêu động viên nhân dân đứng lên giành độc lập cho Tổ quốc. Khẩu hiệu lúc đó là: Hủy bỏ nền giáo dục nô lệ và thuộc địa, xây dựng nền giáo dục quốc dân.

Vấn đề bồi dưỡng nhân tài được Chủ tịch Hồ Chí Minh quan tâm từ rất sớm, ngay trong thời kỳ chuẩn bị mọi mặt cho sự ra đời của Đảng Cộng sản Việt Nam. Từ năm 1925, Hồ Chí Minh tập hợp những thanh niên trẻ, giàu lòng yêu nước, có tri thức vào tổ chức hội Việt Nam cách mạng thanh niên. Người đích thân tổ chức các lớp huấn luyện cán bộ, rèn luyện đạo đức cách mạng và bồi dưỡng lý tưởng cách mạng cho họ. Đây là những lớp đào tạo, bồi dưỡng thế hệ nhân tài đầu tiên trở thành lực lượng có ảnh hưởng to lớn đối với cách mạng của thời kỳ dựng Đảng, cứu quốc trong lịch

sử cách mạng Việt Nam.

Trong quá trình lãnh đạo cách mạng giải phóng dân tộc, trong kháng chiến bảo vệ Tổ quốc, trong hòa bình xây dựng đất nước, Chủ tịch Hồ Chí Minh không ngừng chăm lo bồi dưỡng nhân tài cho đất nước, rèn luyện các thế hệ cách mạng cho đời sau.

2.1.2. Mục tiêu và nội dung bồi dưỡng nhân tài

Hồ Chí Minh là vị lãnh tụ sớm quan tâm đến vấn đề nhân tài. Người xem việc đào tạo, bồi dưỡng nhân tài là một quá trình liên tục bắt nguồn từ truyền thống tôn sư trọng đạo, truyền thống quý trọng hiền tài của dân tộc ta. Trong Bài nói chuyện tại lớp đào tạo hướng dẫn viên các trại hè cấp I, Chủ tịch Hồ Chí Minh khẳng định: “Bây giờ nhiệm vụ giáo dục khác trước. Các cô các chú có nhiệm vụ rất quan trọng: bồi dưỡng thế hệ công dân, cán bộ sau này... mục đích giáo dục bây giờ là phục vụ nhân dân, phục vụ Tổ quốc, đào tạo lớp người, lớp cán bộ mới”.

Nét đặc sắc trong tư tưởng Hồ Chí Minh về phát triển nền giáo dục, bồi dưỡng nhân tài chính là Người đặt ra mục tiêu giáo dục toàn diện. Mục tiêu của việc giáo dục là học để làm người, để trở thành tài, để trở thành người cán bộ ưu tú nguyện suốt đời phấn đấu hy sinh vì độc lập, tự do của Tổ quốc, vì hạnh phúc của nhân dân. Người cũng nhận thức rõ, khi thế giới ngày càng phát triển thì yêu cầu về phẩm chất con người ngày càng cao, từ đó mục tiêu giáo dục và đào tạo không chỉ là nâng cao dân trí, đào tạo nguồn nhân lực, bồi dưỡng nhân tài, mà trước hết, giáo dục phải nhằm mục tiêu giải phóng con người, phát triển năng lực của mỗi con người, nâng cao các tố chất và không ngừng hoàn thiện nhân cách của con người. Mục tiêu bồi dưỡng theo Hồ Chí Minh là bồi dưỡng công dân vừa có đức, vừa có tài. Muốn cho dân giàu, nước mạnh thì dân trí phải cao, phải đa dạng hóa các loại hình đào tạo, mở trường vừa học vừa làm để tạo điều kiện cho người lao động, cán bộ, chiến sĩ được đi học. Khi dân trí cao sẽ xuất hiện nhiều nhân tài tham gia xây dựng đất nước.

2.1.3. Phương pháp bồi dưỡng nhân tài

Năm 1948, trong Thư gửi Hội nghị giáo dục toàn quốc, Hồ Chí Minh viết: “Chúng ta có một nền giáo dục kháng chiến và kiến quốc. Muốn vậy phải: Sửa đổi triệt để, chương trình giáo dục cho

phù hợp với sự nghiệp kháng chiến và kiến quốc; Có sách phù hợp với kháng chiến và kiến quốc cho các trường; Sửa đổi cách dạy cho phù hợp với sự đào tạo nhân tài kháng chiến và kiến quốc”.

Như vậy, Hồ Chí Minh rất chú trọng đến phương pháp bồi dưỡng nhân tài. Đối với phương pháp bồi dưỡng những người có tài, có đức, Chủ tịch Hồ Chí Minh nhấn mạnh: “Nhà trường gắn chặt với xã hội, học đi đôi với hành”, “Về học tập và giảng dạy, phải thực hiện tốt phương châm giáo dục kết hợp với lao động sản xuất”.

Mục đích của học là hành, để phát triển, để sống. Chủ tịch Hồ Chí Minh nói nhiều đến học phải kết hợp với hành, chống lối học vẹt. Trong dịp đến thăm trường Đại học sư phạm Hà Nội (21-10-1964) Bác nói với cán bộ giảng dạy và sinh viên: “Các cháu học sinh không nên học gạo, không nên học vẹt... Học phải suy nghĩ, học phải liên hệ với thực tế, phải có thí nghiệm và thực hành. Học và hành phải kết hợp với nhau”.

Theo Hồ Chí Minh, vấn đề then chốt quyết định chất lượng giáo dục là xây dựng đội ngũ những người thầy giáo và cán bộ quản lý giáo dục. Bởi vì “Nếu không có thầy giáo thì không có giáo dục”. Đó là những người yêu nghề, yêu trường, hết lòng thương yêu, chăm sóc, giáo dục học sinh, không ngừng trau dồi đạo đức cách mạng. Phải thường xuyên tự bồi dưỡng, nâng cao tay nghề, trình độ chuyên môn, phương pháp sư phạm để thực sự là tấm gương sáng cho học sinh noi theo. Chủ tịch Hồ Chí Minh dạy “Người huấn luyện phải học thêm mãi thì mới làm được công việc huấn luyện của mình”. Người dẫn lại câu nói của Khổng Tử: “Học không biết chán, dạy không biết mỏi” và lời dạy của V.I.Lênin: “Học, học nữa, học mãi” để nhấn mạnh rằng người huấn luyện nào tự cho mình là đã biết đủ rồi thì người đó dốt nhất.

Học suốt đời nhưng vấn đề đặt ra là học ở những đâu. Câu trả lời của Hồ Chí Minh giúp cho anh, chị em trí thức có nhiều khả năng lựa chọn cho quá trình học suốt đời của mình: “Học ở trường, học ở sách vở, học lẫn nhau và học nhân dân. Không học nhân dân là một thiếu sót lớn”.

Hồ Chí Minh nhấn mạnh hình thức tự học. Người viết: Mỗi người phải lấy tự học làm cốt. Để biến quá trình đào tạo thành quá trình tự đào tạo, Hồ Chí Minh nhắc nhở: Phải nêu cao tác phong

độc lập suy nghĩ, tự do tư tưởng.

Để tự học có kết quả anh, chị em trí thức cần phải xác định mục đích, động cơ học tập đúng đắn; sắp xếp thời gian khoa học, hợp lý, tận dụng mọi hoàn cảnh, mọi phương tiện, mọi hình thức để tự học, đặc biệt học đến đâu cố gắng vận dụng vào thực tiễn đến đó.

2.1.4. Bồi dưỡng nhân tài Việt Nam ở ngoài nước

Hồ Chí Minh ý thức sâu sắc rằng trình độ khoa học kỹ thuật của một nước nông nghiệp nghèo nàn, lạc hậu như Việt Nam chưa thể một sớm một chiều đã vươn tới tiên tiến, hiện đại. Việc đào tạo trí thức trong nước không thể đáp ứng đầy đủ yêu cầu, nhất là những chuyên gia về quản lý, khoa học, công nghệ. Phải trông cậy vào sự giúp đỡ của các nước có trình độ khoa học tiên tiến, công nghệ hiện đại đã đi trước chúng ta hàng chục năm và có thể cả trăm năm. Cùng với việc gửi thanh niên trí thức vào học Trường Đại học phương Đông, trong thời gian ở Quảng Châu, với tầm nhìn của một nhà chiến lược chăm lo cho việc “trồng người”, Hồ Chí Minh đã viết thư gửi Ủy ban Trung ương thiếu niên tiền phong trực thuộc Trung ương Đoàn thanh niên Cộng sản Liên Xô và Đại diện thanh niên Cộng sản Pháp tại Quốc tế thanh niên Cộng sản. Bức thư viết: chúng tôi đã đưa đến Quảng Châu một số trẻ em An Nam, từ 12 đến 15 tuổi. Đó là những thiếu nhi cộng sản đầu tiên của nước An Nam. Chúng tôi muốn gửi 3 hay 4 em sang Liên Xô để các em được tiếp thu một nền giáo dục cộng sản chủ nghĩa tốt đẹp. Nếu các bạn đồng ý nhận những thiếu nhi An Nam thì các bạn ủy nhiệm cho đồng chí Bêrôđin đại diện của Liên Xô tại Quảng Châu làm mọi điều cần thiết cho hành trình của các em.

Sau cách mạng tháng Tám 1945, vào ngày 01-11-1945 Hồ Chí Minh gửi thư cho Bộ trưởng Bộ Ngoại giao Hoa Kỳ. Bức thư viết: Nhân danh Hội Văn hóa Việt Nam, tôi xin được bày tỏ nguyện vọng của Hội được gửi một phái đoàn khoảng 50 thanh niên Việt Nam sang Mỹ để thiết lập những mối quan hệ văn hóa với thanh niên Mỹ và nghiên cứu tiếp thu những thành tựu kỹ thuật hiện đại của Mỹ vốn có sức hấp dẫn mạnh mẽ đối với trí thức Việt Nam.

Sau khi thiết lập mối quan hệ ngoại giao vào những năm 50 của thế kỷ XX, Liên Xô, Trung

Quốc và các nước Đông Âu như Ba Lan, Hunggari, Bungari, Cộng hòa Dân chủ Đức, Rumani, Tiệp Khắc... là những nước tích cực giúp đỡ Việt Nam trong việc đào tạo, bồi dưỡng trí thức, nhân tài.

Tuy xa xôi cách trở, nhưng những lưu học sinh ở nước ngoài vẫn cảm thấy rất gần với Tổ quốc, với Bác Hồ. Bởi họ luôn nhận được sự quan tâm của Đảng và những lời dạy bảo ân cần của Bác. Ngày 19-7-1955, Hồ Chí Minh gửi thư tới lưu học sinh Việt Nam học ở Mátxcova. Trong thư Người xác định động cơ, mục đích học tập cho tất cả lưu học sinh đang học ở nước ngoài: “Các cháu cần nhận rõ mình học cốt để phục vụ Tổ quốc, phục vụ nhân dân. Học ngành nào cũng phải căn cứ vào nhu cầu của Tổ quốc của nhân dân mà định, không thể tùy theo sở thích riêng của mình”. Người căn dặn: Việc các cháu được sang Liên Xô học tập là nhờ ơn Đảng, Chính phủ và nhân dân Liên Xô hết lòng giúp đỡ và sự quan tâm của Đảng, Chính phủ, nhân dân nước ta. Vì vậy, các cháu phải cố gắng học tập, nghe lời thầy, cô giáo, thương yêu giúp đỡ lẫn nhau, Bác nghe nói còn một vài cháu chưa ngoan, bướng bỉnh, các cháu cần tu dưỡng để trở thành cháu ngoan Bác Hồ.

Sự quan tâm của Hồ Chí Minh, Đảng và Nhà nước Việt Nam, sự giúp đỡ hết lòng của Liên Xô, Trung Quốc và các nước Đông Âu đã góp phần quan trọng vào việc đào tạo, bồi dưỡng trí thức, nhân tài ở nước ta thời kỳ đó.

2.2. Sự vận dụng của Đảng ta vào việc phát triển nhân tài trong kỷ nguyên mới – Kỷ nguyên vươn mình của dân tộc

Năm 2025 là năm cuối của Kỷ nguyên đổi mới toàn diện đất nước, cũng là năm bản lề để đất nước ta chuẩn bị nguồn lực bước vào kỷ nguyên mới – Kỷ nguyên vươn mình của dân tộc với những nhiệm vụ và mục tiêu quan trọng sắp tới.

Tổng bí thư Tô Lâm, người đứng đầu Đảng ta đã có những chỉ đạo sát sao trên mọi lĩnh vực của đời sống xã hội nhằm chuẩn bị điều kiện để đất nước bước vào kỷ nguyên mới. Trong đó, vấn đề được Tổng bí thư đặc biệt quan tâm là bồi dưỡng nhân tài cho đất nước. Ngày 02/3/2025 trên báo điện tử Chính phủ có đăng toàn văn bài viết của Tổng bí thư Tô Lâm với tiêu đề: “Học tập suốt đời”.

Trong bài viết Tổng bí thư nhấn mạnh: “cuộc

cách mạng khoa học công nghệ đã và đang diễn ra mạnh mẽ trên quy mô toàn cầu, tạo nên sự biến cách to lớn trong đời sống xã hội. Bối cảnh này đặt ra yêu cầu, nhu cầu, nhiệm vụ, suy nghĩ và hành động mới với mỗi người dân Việt Nam, đặc biệt là cán bộ, đảng viên. “Học tập suốt đời để dám nghĩ, dám nói, dám làm, dám chịu trách nhiệm, dám hy sinh vì lợi ích chung, để trở thành những người hữu dụng”.

Trong bài viết Tổng bí thư cũng chỉ ra những thành tựu và hạn chế của phong trào học tập suốt đời của xã hội ta, qua đó có những chỉ đạo thiết thực: “Cách mạng 4.0 đang diễn ra với quy mô và tốc độ chưa từng có. Sự phát triển mạnh mẽ của kinh tế tri thức, chuyển đổi số, kinh tế số, xã hội số khiến một phần nội dung giảng dạy tại nhà trường hôm nay có thể thành lạc hậu, lỗi thời sau vài năm. Những điều phổ biến hiện nay thì 10 năm trước còn chưa xuất hiện và 65% công việc hiện nay sẽ bị thay thế bởi công nghệ trong những năm tới”. Ông cho rằng học tập suốt đời giúp mỗi cá nhân nhận biết, thích nghi, không tụt hậu trước sự biến đổi từng ngày của thế giới hiện tại, làm giàu trí tuệ, hoàn thiện nhân cách, vượt qua khó khăn, thử thách để ngày càng tiến bộ và định vị bản thân trong xã hội hiện đại. Đây cũng là chìa khóa quan trọng để nâng cao dân trí và đào tạo nhân lực, thúc đẩy sự phát triển kinh tế xã hội, là con đường duy nhất, hướng đi tất yếu của mọi quốc gia để đảm bảo sự phát triển thịnh vượng, bền vững.

III. KẾT LUẬN

Cả cuộc đời lãnh đạo đất nước, Chủ tịch Hồ Chí Minh thường xuyên quan tâm bồi dưỡng các thế hệ cách mạng, và chính bản thân Người là tấm gương sáng ngời về học tập và bồi dưỡng. Người đòi hỏi cán bộ phải được đào tạo và bồi dưỡng thường xuyên để có tri thức sâu rộng trên nhiều lĩnh vực, nhất là lĩnh vực mình đang phụ trách, có như vậy mới hoàn thành công việc được ngày càng tốt hơn. Với tầm nhìn chiến lược chuẩn bị cho nguồn nhân lực có trình độ cao để bố trí vào những công việc quan trọng phục vụ cho công cuộc kháng chiến và kiến quốc, trong những năm đầu tiên của cuộc kháng chiến chống Pháp, Hồ Chí Minh đã ký sắc lệnh số 76/SL ngày 20-5-1950, ban hành Bản quy chế công chức nước Việt

Nam Dân chủ Cộng hòa. Sắc lệnh thể hiện rõ tư tưởng của Người về sự tôn vinh tài năng, đạo đức và yêu cầu về việc đào tạo, bồi dưỡng cán bộ, đào tạo, bồi dưỡng nhân tài. Xuất phát từ những tư tưởng tiên bộ của Người, ngay từ đầu cách mạng, Người đã sớm chú ý đào tạo, bồi dưỡng những người lao động, con em công, nông để bổ sung vào đội ngũ trí thức mới, chú ý đào tạo, bồi dưỡng trí thức, nhân tài ở tầng lớp lao động. Nhờ có sự quan tâm chăm lo tới sự nghiệp “trồng người” của Chủ tịch Hồ Chí Minh mà nhiều người xuất thân từ giai cấp công nhân, nông dân được đào tạo qua các trường bổ túc công nông sau này đã trở thành cán bộ lãnh đạo ở các cấp, các ngành từ Trung ương đến địa phương, trở thành cán bộ khoa học tài giỏi có nhiều đóng góp cho sự nghiệp kháng chiến và kiến quốc. Bên cạnh đó, Người còn ra chỉ

thị cho Chính phủ phải tuyển chọn những thanh niên có đủ những tiêu chí cần thiết, gửi sang Liên Xô, Trung Quốc, Đông Âu học tập để đào tạo, bồi dưỡng thành trí thức, nhân tài cho đất nước. Nhờ những tư tưởng vượt trước thời đại của Người, đất nước chúng ta đã có thêm nhiều trí thức, nhân tài đem tài năng, công sức, đóng góp cho sự nghiệp dựng xây và bảo vệ đất nước.

Trong bối cảnh của cuộc cách mạng công nghiệp 4.0, trước thềm kỷ nguyên mới của đất nước Tổng bí thư Tô Lâm cũng khẳng định để Việt Nam phát triển bền vững trong thời đại tri thức, toàn dân cần học tập suốt đời và cán bộ phải dám làm, dám chịu trách nhiệm. Học tập suốt đời là trách nhiệm và nghĩa vụ của mỗi người dân Việt Nam để góp phần xây dựng đất nước hùng cường, hạnh phúc trong kỷ nguyên mới.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập, tập 3*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
2. Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập, tập 4*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
3. Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập, tập 6*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
4. Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập, tập 10*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
5. Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập, tập 12*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
6. Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập, tập 14*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
7. Chu Thái Thành (2005), “*Tư tưởng Hồ Chí Minh về phát triển giáo dục, đào tạo nhân tài*”, Tạp chí Cộng sản, (18), tr.21-26.
8. Đức Vượng (2010), *Hồ Chí Minh đào tạo cán bộ và trọng dụng nhân tài*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
9. Nghiêm Đình Vỹ, Nguyễn Đắc Hưng (2002), *Phát triển giáo dục và đào tạo nhân tài*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
10. <https://baochinhphu.vn/bai-viet-cua-tong-bi-thu-to-lam-hoc-tap-suot-doi-102250301172143439.htm>.